



ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Για την εταιρική διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις»

Με το Κεφάλαιο Α' Σχ.Ν. ρυθμίζονται θέματα εταιρικής διακυβέρνησης. Το Κεφάλαιο Β' Σχ.Ν. (άρθρα 12 - 15) ρυθμίζει μισθολογικά ζητήματα. Οι διατάξεις του Γ' Κεφαλαίου Σχ.Ν. (άρθρα 16 - 25) προβλέπουν τη σύσταση ανώνυμης εταιρείας για τη διαχείριση των ακινήτων που περιλαμβάνονται στα Ολυμπιακά Έργα. Στο Κεφάλαιο Δ' Σχ.Ν. ρυθμίζονται διάφορα ζητήματα, μεταξύ των οποίων θεσπίζονται και μετά επιδοματικής ενισχύσεως ορισμένων κατηγοριών ανέργων και κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών (άρθρ.27 Σχ.Ν.).

Στο Κεφάλαιο Α' Σχ.Ν.

Ι. Γενικά

Το ζήτημα της εταιρικής διακυβέρνησης (corporate governance) αναφέρεται ιδίως εξ αιτίας του διαχωρισμού μεταξύ ιδιοκτησίας (μετόχων) και ελέγχου των συγχρόνων εταιρικών μορφωμάτων και αφορά κυρίως τις εισηγμένες σε χρηματιστηριακές αγορές εταιρείες.

Όπως σημειώνει και η από 16-4-1999 έκθεση του ΟΟΣΑ για την Εταιρική Διακυβέρνηση (βλ. OECD Principles of Corporate Governance, έγγραφο SG/CG(99)5 από 16/19 Απριλίου 1999), «Στοιχείο κλειδί για τη βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας [των εταιρειών] είναι η εταιρική διακυβέρνηση, η οποία αναφέρεται σε ένα πλαίσιο σχέσεων μεταξύ της διοικήσεως της εταιρείας, του διοικητικού της συμβουλίου, των μετόχων της και λοιπών ομολογιούχων της... Η καλή εταιρική διακυβέρνηση οφείλει να παρέχει κατάλληλα κίνητρα προς το διοικητικό συμβούλιο και τη διοίκηση, προκειμένου αυτή να επιδιώκει στόχους οι οποίοι είναι προς το συμφέρον της εταιρείας και των μετόχων, οφείλει δε να διευκολύνει τον αποτελεσματικό έλεγχο...».

Ο σχετικός προβληματισμός εντάσσεται, εξ άλλου, σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, το οποίο θεωρεί ότι οι επιχειρήσεις, πέραν της εν στενή εννοία επιδιώξεως του κέρδους, οφείλουν να διέπονται και από κοινωνική και περιβαλλοντική ευαισθησία, καθώς και από αρχές του ηθικώς πράττειν (business ethics).

2

2. Επί του τίτλου του Κεφαλαίου Α' Σχ.Ν.

Σύμφωνα με τον σκοπό του νομοθέτη, όπως αυτός σαφώς διατυπώνεται στην αιτιολογική έκθεση αλλά και στο άρθρο 1 Σχ.Ν., η εμβέλεια των θεσπιζόμενων αρχών εταιρικής διακυβέρνησης δεν περιορίζεται σε ανώνυμες εταιρίες εισηγμένες μόνον σε ελληνική χρηματιστηριακή αγορά, αλλ' εκτείνεται και σε εταιρείες εισηγμένες ή εισαγόμενες και σε άλλες οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές. Κατά συνέπειαν, προς αποφυγή ερμηνευτικών προβλημάτων, θα ήταν σκόπιμο από τον τίτλο του Κεφαλαίου Α' να απαλειφθούν οι λέξεις «που λειτουργεί στην Ελλάδα».

3. Στο άρθρο 1 Σχ.Ν.

Επιτυχέστερη θα ήταν η διατύπωση «Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται...»

4. Στο άρθρο 2 Σχ.Ν.

4.1. Στην παρ. 1 του άρθρου 2 Σχ.Ν.

Ερμηνευτικά και πρακτικά προβλήματα είναι δυνατόν να δημιουργήσει η έννοια της «μακροχρόνιας» οικονομικής αξίας της εταιρείας. Επιτυχέστερη, εξ άλλου, θα ήταν η χρήση του όρου «μακροπρόθεσμη» οικονομική αξία.

4.2. Στην παρ. 2 του άρθρου 2 Σχ.Ν.

Ερμηνευτικά ζητήματα είναι ίσως δυνατόν να γεννήσει η εισαγόμενη ρύθμιση σε σχέση με τη ρύθμιση του άρθρου 23 του κ.ν. 2190/1920. Η εισαγόμενη ρύθμιση φαίνεται να καταργεί, ως προς τις εισηγμένες εταιρείες, τη δυνατότητα που παρέχει το άρθρο 23 του κ.ν. 2190/1920 να παρέχεται άδεια της γενικής συνελεύσεως στους διευθυντές της εταιρείας, προκειμένου αυτοί να διενεργούν για δικό τους λογαριασμό ορισμένες πράξεις υπαγόμενες στον εταιρικό σκοπό. Εξ άλλου, αν θεωρηθεί, πράγματι, ανεφάρμοστο πλέον επί εισηγμένων εταιρειών το άρθρο 23 του κ.ν. 2190/1920, ζήτημα μπορεί να τεθεί ως προς τα δικαιώματα της εταιρείας έναντι των μελών του Δ.Σ. που επιδιώκουν, κατά παράβαση της εισαγομένης ρυθμίσεως, «ίδια συμφέροντα που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της εταιρίας». Υπενθυμίζεται, ότι σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 23 κ.ν. 2190/1920, σε περίπτωση κατά την οποία οι «οπωσδήποτε μετέχοντες της διευθύνσεως της εταιρείας» ενεργήσουν κατ' επάγγελμα και άνευ αδείας της γενικής συνελεύσεως πράξεις υπαγόμενες στον σκοπό της εταιρείας, η εταιρεία δικαιούται αποζημίωσης ή δικαιούται να ζητήσει να θεωρηθούν οι πράξεις αυτές «ως ενεργηθείσαι δια λογαριασμόν της εταιρείας».

4.3. Στην παρ. 4 του άρθρου 2 Σχ.Ν.

Η εισαγόμενη από την ρύθμιση αυτή υποχρέωση του διοικητικού συμβουλίου να συντάσσει «έκθεση στην οποία αναφέρονται αναλυτικά οι συναλλαγές της εταιρίας με τις συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις» παρίσταται, ίσως, ως υπερβολικά ευρεία, δεδομένου του δυνητικά μεγάλου αριθμού τέ-

τοιων συναλλαγών, οι οποίες όμως είναι δυνατόν να κείνται μέσα στα πλαίσια των τρεχουσών συναλλαγών. Εξ άλλου, δεν θα ήταν, ίσως, άσκοπο να προσδιορισθεί η συχνότητα της υποχρέωσης συντάξεως τέτοιων εκθέσεων από το Δ.Σ.

5. Στο άρθρο 3 Σχ.Ν.

5.1. Στην παρ. 1 του άρθρου 3 Σχ.Ν.

Επιτυχέστερη θα ήταν η διατύπωση «Αν προκύψει κλάσμα, στρογγυλοποιείται στον επόμενο ακέραιο αριθμό».

Εξ άλλου, δεν είναι εντελώς σαφής η έννοια του «εκπροσώπου της μειοψηφίας των μετόχων». Αν ως εκπρόσωπος της μειοψηφίας νοείται ο διορισμένος σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του κ.ν. 2190/1920, τότε προκύπτει αξιολογική αντίφαση μεταξύ της εξεταζόμενης διάταξης και της διάταξης του άρθρου 4 παρ. 1 (δ) Σχ.Ν., σύμφωνα με την οποία ο εκπρόσωπος που έχει διοριστεί στο Δ.Σ. κατ' εφαρμογήν της αμέσως παραπάνω διατάξεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «ανεξάρτητο» μέλος του Δ.Σ.

Επίσης, η εξεταζόμενη διάταξη δεν διευκρινίζει αν η ύπαρξη και ενός μόνον «εκπροσώπου της μειοψηφίας» αρκεί για να απαλλάξει την εταιρεία από το διορισμό ανεξαρτήτων μελών στο Δ.Σ.

5.2. Στην παρ. 2 του άρθρου 3 Σχ.Ν.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του κ.ν. 2190/1920, η θεσπιζόμενη με τη διάταξη αυτή αρμοδιότητα του Δ.Σ. εμπίπτει, ούτως ή άλλως, στο κύκλο των αρμοδιοτήτων του. Προβληματισμός μπορεί να γεννηθεί, όμως, ως προς το κατά πόσον, με την εισαγόμενη ρύθμιση, αποσκοπείται η αφαίρεση κάθε σχετικής αρμοδιότητας από την γενική συνέλευση της ανώνυμης εταιρείας.

6. Στο άρθρο 4 Σχ.Ν.

6.1. Στην παρ. 1 στοιχείο (θ) του άρθρου 4 Σχ.Ν.

Ο όρος «πρόεδρος» της εταιρείας δεν είναι δόκιμος. Προφανώς ο συντάκτης εννοεί τον Πρόεδρο του Δ.Σ.

6.2. Στην παρ. 1 στοιχείο (θ) του άρθρου 4 Σχ.Ν.

Με τη διάταξη αυτή αποκλείεται η συμμετοχή στο Δ.Σ. της ανώνυμης εταιρείας ως «ανεξάρτητου μη εκτελεστικού» μέλους αυτού και των συγγενών «του μετόχου που συγκεντρώνει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ή συνδεδεμένης με αυτήν επιχείρησης». Εν τούτοις, δεν αποκλείεται η συμμετοχή αυτού τούτου του μετόχου που συγκεντρώνει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Εφόσον πρόκειται περί παραδρομής, η εξεταζόμενη διάταξη πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως. Εφόσον, αντιθέτως, ο νομοθέτης επιθυμεί πράγματι να δύναται μέτοχος που συγκεντρώνει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου να συμμετέχει στο ΔΣ με την ιδιότητα του ανεξάρτητου μη εκτελεστικού μέλους, πρέπει να παρατηρηθεί ότι τούτο αντιφάσκει αξιολογικά προς την επιλογή του νομοθέτη να μη δύναται

να συμμετέχει στο ΔΣ ως ανεξάρτητος ο εκπρόσωπος της μειοψηφίας που έχει διοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 κ.ν. 2190/1920 (βλ. στοιχείο (δ) της παρ. 1 του άρθρου 4 Σχ.Ν.).

6.3. Στην παρ. 3 του άρθρου 4 Σχ.Ν.

Συναφώς θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η συμμετοχή των μελών στην ενεργό διοίκηση της εταιρείας οριστικοποιείται μόνο μετά την συγκρότηση του Δ.Σ. σε σώμα. Μόνο μετά το χρονικό αυτό σημείο θα καθίσταται, επομένως, δυνατός ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων του νόμου.

7. Στο άρθρο 9 παρ. 3 Σχ.Ν.

Με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 3 Σχ.Ν. προβλέπεται ότι «σημαντικές αποκλίσεις στη χρήση των αντληθέντων κεφαλαίων...μπορούν να αποφασιστούν έγκυρα από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του.»

Η διάταξη αυτή είναι δυνατόν να δημιουργήσει ανασφάλεια στις συναλλαγές, εφ' όσον ήθελε θεωρηθεί ότι η σκοπούμενη ακυρότητα ενεργεί και έναντι τρίτων. Σκόπιμο θα ήταν, επομένως, να προσδιορισθούν, ενδεχομένως, σαφέστερα οι συνέπειες της τυχόν ακυρότητας παρομοίων αποφάσεων του Δ.Σ.

Ο όρος «διακυβέρνηση» ανήκει σε άλλο γνωστικό πεδίο. Αδοκίμως χρησιμοποιείται στο παρόν νομοσχέδιο, έστω κατ' απόδοση του αγγλικού όρου «governance». Στο λεξικό Oxford English-Greek Learner's Dictionary αποδίδεται ως διοίκηση. Αυτός ο όρος θα έπρεπε να επιλεγεί από τον Έλληνα νομοθέτη.

Αθήνα, 16 Απριλίου 2002

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης
Ξενοφών Ιω. Παπαρηγόπουλος

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Στέλιος Ν. Κουσούλης
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο

Καθηγητής Κώστας Μαυριάς